

European Workplace and Alcohol:

Belangrijkste resultaten en Beleidsadviezen

Algemene achtergrond

De gemiddelde alcoholconsumptie per persoon is in Europa de hoogste ter wereld. Deze consumptie heeft een zeer negatieve invloed op de gezondheid en het werk. Naar schatting sterven elk jaar 138.000 inwoners van de Europese Unie, tussen 15 en 64 jaar oud, ten gevolge van alcoholgerelateerde ziekten of verwondingen. Alcoholconsumptie heeft ook aanzienlijke economische, veiligheidsgerelateerde en wettelijke gevolgen voor de werkplekken. Zo zijn verloren productiviteitskosten bijvoorbeeld het dominante aspect in studies over maatschappelijke kosten die het gevolg zijn van schade door alcohol. Het gaat hierbij om ongeveer de helft van de totale maatschappelijke kosten van alcohol aan de Europese Unie.

Feiten en cijfers over alcohol

- De maatschappelijke kosten die te wijten zijn aan alcohol, bedragen in de EU op jaarbasis €155,8 miljard.
- 1 op 4 overlijdens bij mannen tussen 15-29 jaar is te wijten aan alcohol.
- Chronische ziekten, waarvan alcohol de op twee na grootste medebepalende factor is, staan bovenaan de lijst met wereldwijde risico's, naast dreigingen zoals financiële crises, en zullen de wereldeconomie in de loop van de volgende twee decennia meer dan €22.000 miljard kosten.
- Alcohol is een grote medebepalende factor bij ongevallen; 1 op 4 verkeersdoden zijn het gevolg van alcohol.

Alcoholgebruik tijdens of vóór het werk, en overmatige consumptie van alcohol in het algemeen, zorgt voor een groter risico op ongevallen en kan een invloed hebben op de prestaties van de werknemers, ziekteverzuim, presentisme, en kan leiden tot productieverlies. Bovendien kan het een verwoestend effect hebben op het maatschappelijke klimaat op het werk en op het imago van de organisatie. Al deze gevolgen van alcohol kunnen de rentabiliteit van de werkgever aantasten.

Alcoholproblemen aanpakken op het werk is op elk moment aangewezen. Het is echter specifiek van belang tijdens periodes van economische moeilijkheden, want zwaar drinken vergroot het risico op werkloosheid voor individuele werknemers en heeft een negatieve invloed op de organisatorische efficiëntie en de winstmarges, die sowieso al zwaar onder druk staan. Alcoholproblemen aanpakken kan ook zorgen voor een domino-effect van voordelen voor familie en vrienden, en voor de ruimere gemeenschap: de impact van de maatschappelijke en gezondheidskosten voor

anderen ten gevolge van het zware drinkgedrag van iemand, is even groot als die van de kosten voor de drinkers zelf.

Feiten en cijfers over alcohol op het werk

- Alcohol is verantwoordelijk voor een jaarlijks productiviteitsverlies van €74 miljard over de hele EU.
- In grote bedrijven tast alcohol de gezondheid van, in sommige gevallen, 25% van het personeel aan.
- Bij 20% tot 25% van de arbeidsongevallen zijn geïntoxiceerde mensen betrokken die

Belangrijkste resultaten en lessen

In de loop van de drie laatste jaren heeft het European Workplace and Alcohol (EWA) project, dat medegefinancierd werd door de Europese Commissie, gewerkt aan het primaire doel van kennisuitbreiding over hoe interventies op het werk een positieve impact kunnen hebben op besef, houdingen, beleid en gedragingen met betrekking tot alcohol. EWA heeft voor een gestructureerde en iteratieve aanpak gezorgd die het volgende omvat:

- een uitgebreid overzicht van wetenschappelijk bewijsmateriaal met betrekking tot de impact van alcohol op het werk;
- een reeks praktijkcases van bestaande goede praktijken met betrekking tot de aanpak van alcoholgerelateerde kwesties op het werk;
- de ontwikkeling, implementering en evaluatie van innovatieve, op bewijs gebaseerde alcoholbeleidsstructuren en -acties op 55 werkplekken met meer dan 9.400 werknemers in 11 Europese landen. De werkgevers waren afkomstig uit de openbare en de privésector en zowel uit grote als kleine bedrijven.

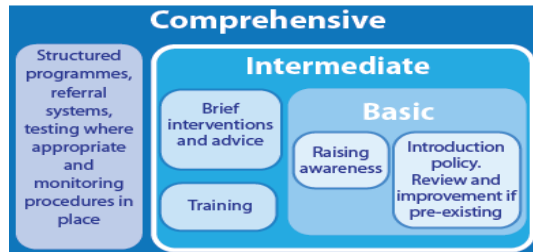
De werkplekacties vonden plaats in uiteenlopende sociaaleconomische, politieke en culturele contexten. Zo hebben ook de vele betrokken landen een uiteenlopend werkplekbeleid en uiteenlopende praktijktradities, evenals verschillende wetgevingen met betrekking tot de werkplek, gezondheid en veiligheid en arbeid. Daarom zorgde EWA voor een flexibele maar gestructureerde benadering, met betrekking tot werkplekacties, die deze diversiteit weerspiegelde maar een gemeenschappelijk kaderbeleid volgde.

De werkplekacties werden in categorieën ondergebracht: basis, medium en uitgebreide interventies.

De belangrijkste elementen van deze programma's waren:

1. Bewustmaking
2. Beoordeling, herziening en verbetering van het werkplekbeleid

3. Opleiding voor capaciteitsopbouw
4. Korte interventies en advies
5. Gestructureerde programma's, doorverwijzingssystemen, tests waar nodig en controleprocedures

De belangrijkste bevindingen van het EWA-project tonen aan dat:

- alcoholconsumptie een zeer negatieve invloed heeft op de gezondheid en het werk;
- interventies ter preventie van alcohol op het werk houdingen kunnen helpen veranderen, het besef helpen verhogen en het drinkgedrag onder de werkkrachten helpen veranderen;
- interventies ter preventie van alcohol zowel door werkgevers als werknemers goed onthaald en gewaardeerd worden;
- basisprogramma's lonend zijn, vooral wanneer ze leiden tot de invoering of de verbetering van een werkplekbeleid, maar uitgebreide interventies bieden de meeste kans op gedragsveranderingen.

De ervaring van het EWA-project geeft ook aan dat:

- er binnen Europa een grote variatie is, zowel op het vlak van inhoud als schaalverdeling van de ontwikkeling van bestaande alcoholgerelateerde interventies op het werk;
- er een verdienste is in het integreren van alcoholgerelateerde interventies met ruimere gezondheids- en welzijnsacties die gericht zijn op de werkplek en het personeel;
- het bijzonder lastig kan zijn om kleine bedrijven over te halen;
- er meer onderzoek nodig is naar de efficiëntie en de rentabiliteit van de interventies op het werk.

Beleidsadviezen

Bevindingen en bewijsmateriaal uit het EWA-project, met onder andere de bespreking van de stand van zaken, de praktijkcases en de pilotacties, vormen EWA's belangrijkste aanbevelingen op EU-, nationaal en regionaal niveau, evenals op het niveau van de onderneming/organisatie. Het alcoholbeleid zou in Europese, nationale, regionale agenda's en in agenda's van de volksgezondheidszorg een topprioriteit

moeten zijn. EWA herformuleert bovendien het belang van het voortborduren op bestaande, op bewijs gebaseerde aanbevelingen, beleidsstructuren en wetten om alcoholconsumptie en schade te verminderen, met inbegrip van een reclameverbod, taxaties, minimumprijzen en gezondheidsinformatielabels.

Specifiek voortvloeiend uit het EWA-project, op EU-, nationaal en regionaal niveau, beveelt EWA verder het volgende aan:

Aanbevelingen voor beleidsmakers op EU-, nationaal en regionaal niveau

- het beleid en de acties met betrekking tot de volksgezondheid moeten zich onder andere richten op werkplekken als kader voor alcoholgerelateerde gezondheidsbevordering en het wijdverspreid aanwenden van uitgebreide alcoholbeleidsstructuren;
- het alcoholbeleid moet onder andere bestaan uit de bewustmaking bij bedrijven/organisaties en hun vertegenwoordigers van de significante impact die alcohol kan hebben op de veiligheid, prestaties, productiviteit en reputatie, en moet bovendien "alcoholvrije" werkplekken promoten – waar mogelijk door samen te werken met bedrijven en organisaties om peer-to-peer-betrokkenheidsmethodes te gebruiken.

EWA beveelt ook aan dat bedrijven en organisaties zouden moeten:

Aanbevelingen voor bedrijven en organisaties

- een uitgebreid, schriftelijk alcoholbeleid voor de werkplek aannemen – voor een impact op lange termijn;
- gezondheidsgerelateerde alcoholprogramma's implementeren, zo uitgebreid als de middelen dat toestaan – onder andere als deel van een ruimer gezondheids- en welzijnsplan;
- hun werkplekken proactief "alcoholvrij" maken;
- werkpraktijken en managementstijlen bespreken die stress kunnen veroorzaken en zwaar alcoholgebruik bestendigen of verergeren;
- indien ze ervaring hebben met alcoholbeleidsstructuren en -interventies, overwegen om te ageren als "kampioenen" om zo andere bedrijven en organisaties te overtuigen;
- de EWA-toolkit gebruiken als leidraad van goede praktijken voor het beleid en de praktijk op het werk.